

FILIP PAŃCZYK

W sprawie obywatelskiego projektu ustawy ‘W obronie chrześcijan’

Streszczenie

Przestępstwa przeciwko wolności sumienia i wyznania, stypizowane w rozdziale XXIV Kodeksu karnego (k.k.), nie zostały poddane nowelizacji od ćwierćwiecza. Sytuację tę zmienić może obywatelski projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny, afirmowany przez polityków związanych z partią Suwerenna (dawniej: Solidarna) Polska oraz Ministerstwem Sprawiedliwości. Mając na względzie, że projekt legislacyjny (druk nr 2756 Sejmu IX kadencji) przewiduje wprowadzenie istotnych zmian w karnoprawnej ochronie wolności sumienia i wyznania, wymaga on pogłębionej refleksji.

Artykuł stanowi najszerze z dotychczasowych omówień projektu ustawy. Refleksji zostały w nim poddane najważniejsze założenia projektu, do których zaliczyć należy wprowadzenie nowego „kontratypu”, usunięcie znamienia złośliwości z art. 195 k.k., rezygnacja z konieczności stwierdzenia obrazy uczuć religijnych dla bytu przestępstwa z obecnego art. 196 k.k. oraz wprowadzenie nowego, nieznanego obecnemu Kodeksowi przestępstwa lżenia lub wyszydzania związku wyznaniowego o uregulowanej sytuacji prawnej, jego dogmatów lub obrzędów. Przeanalizowano również motywy przyświecające projektodawcy i uzasadniające, w jego opinii, konieczność wprowadzenia proponowanych zmian. Od wcześniejszych analiz projektu ustawy niniejsze opracowanie wyróżnia się także uwzględnieniem zmian, które zostały wprowadzone na etapie prac parlamentarnych.

Przeprowadzone rozważania jednoznacznie wskazują, że wątpliwa jest zgodność projektu z konstytucyjnymi zasadami relacji państwa z kościołami i związkami wyznaniowymi. Jego postanowienia prowadzą bowiem do uwikłania organów państwowych w spory światopoglądowe i podważają wzajemną niezależność państwa oraz związków wyznaniowych. Wejście projektu w życie może także wywołać efekt mrozący, zagrażający realizacji konstytucyjnie gwarantowanej wolności słowa. Wreszcie, projekt jest wątpliwy pod względem legislacyjnym, a pewne jego postanowienia nie spełniają zasady określoności prawa karnego.

Słowa kluczowe: obywatelski projekt ustawy o zmianie ustawy Kodeks karny – ‘W obronie chrześcijan’ – prawno-karna ochrona wolności sumienia i wyznania – przeszkadzanie wykonywaniu aktów religijnych – obraza uczuć religijnych